

Miksi samankokoinen asunto maksaa Helsingin keskustassa enemmän kuin Kouvolassa?

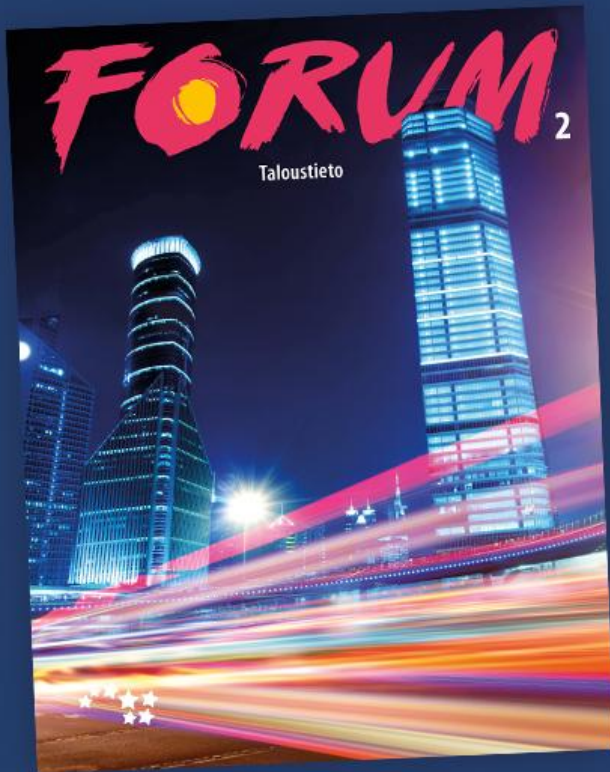
- **Asuntojen hintaan vaikuttaa ensisijaisesti kysyntä ja tarjonta!**
  - **Helsingissä on paljon kysyntää, mutta tarjonta on suppeampaa.**
  - **Kouvolassa on paljon tarjontaa, mutta vähän kysyntää.**

Kysyntää Helsingissä lisäävät:

- **muuttoliike**
- **työpaikkoja on tarjolla Helsingissä paljon enemmän**
- **Helsinkiin hyvät liikenneyhteydet**
- **keskustan taloilla on hyvä ja arvostettu maine**
- **Helsingin keskustassa on paljon monipuolisia palveluita**
- **Kouvolassa osittain päinvastoin!**
  - **Kouvolan keskusta vs. reuna-alueet**

Kustannuksia Helsingissä lisäävät:

- **tonttimaan korkea hinta**
- **rakennuskustannuksia nostaa esim. pula työntekijöistä**

Luku 5

**Hinta
määräytyy
markkinoilla**

Oppikirjan sivut 40 - 44

Kpl 6, s. 42-45: Hinta määräytyy markkinoilla

Tee oppikirjan tehtävät 1-3

1. Mitä tarkoitetaan markkinoilla?

2. Mitkä tekijät vaikuttavat a) tuotteen kysyntään b) tuotteen hintaan?

3. Perustele väite: Markkinahinta on aina kompromissi.

1. Markkinat

- Markkinat tarkoittavat paikkaa, missä **ostaja ja myyjä kohtaavat.**
- Historiallisesti markkinat olivat esim. kaupungin torilla.
- Nykyisin markkinat ovat laajentuneet: **kaupankäynti ei enää vaadi fyysistä tapaamista.**
- Markkinat on edelleen yksi talouden peruskäsitteistä.
- Tässä jaksossa selvitetään, miten markkinat toimivat.

MARKKINAT

= järjestely, joka yhdistää tavaroiden ja palvelujen myyjät ja ostajat

- osapuolet: ostajat ja myyjät
=markkinavoimat

- paikalliset, kansalliset, kansainväliset

- laajuus vaihtelee ostajien ja myyjien määrän mukaan

- eri muotoja

- hyödykemarkkinat (kuluttajat, yritykset, julkinen valta)

- tuotannontekijämarkkinat (yritykset-yritykset)

- vähittäismarkkinat (kuluttajat - yritykset)

- tukkumarkkinat (yritykset - yritykset)

- rahoitusmarkkinat (kuluttajat, yritykset, julkinen valta)

- ....

Tehtävä 2

Minkälaiset seikat vaikuttavat

b) tuotteen hintaan (tarjontaan)?

- **kysyntä:** mitä suurempi kysyntä on, sitä enemmän hyödykkeestä voi pyytää rahaa
- **työvoimakustannukset**
- **verot ja muut maksut**
- **raaka-aineiden hintataso**
- **energian hintataso**
- **kuljetuskustannukset**
- **kilpailu, mainonta, sesonki.....**

Mitkä tekijät vaikuttavat tuotteen hintaan?

Tehtävä 2

Minkälaiset seikat vaikuttavat

a) tuotteen kysyntään

- **hinta ja laatu**
- **kuluttajien tulotaso**
- **kuluttajien odotukset hyödykkeen tulevasta hinnasta**
- **korvaavien tuotteiden saatavuus**
- **täydentävien tuotteiden hinta**

Tehtävä 2

Minkälaiset seikat vaikuttavat

a) tuotteen kysyntään

- **Tyydyttääkö hyödyke fyysisiä vai yhteiskunnallisia tarpeita?**
- **Hyödykkeen luonne: onko hyödyke välttämättömyys- vai ylellisyshyödyke?**

Kysyntäkäyrä

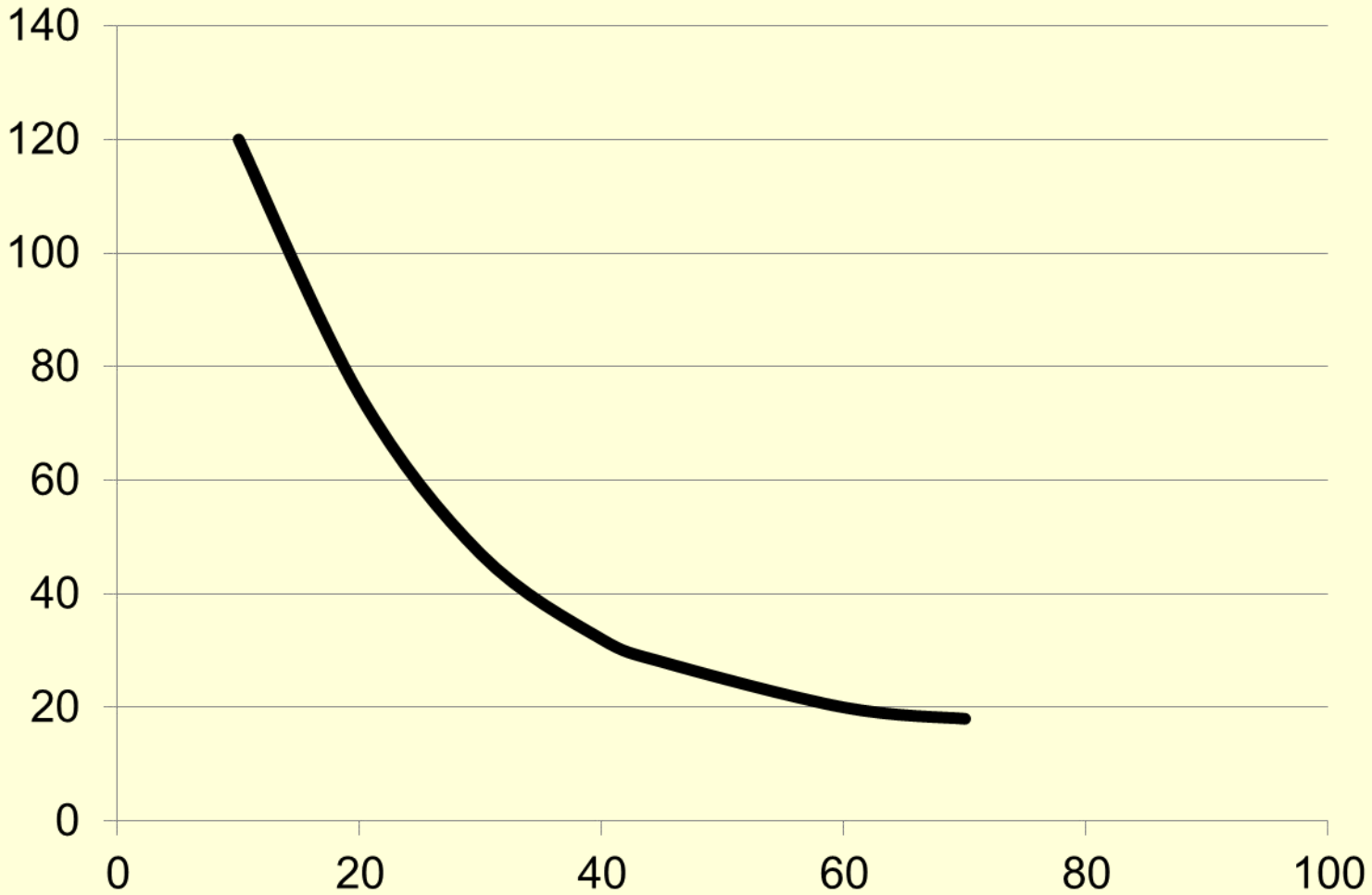
kertoo hinnan vaikutuksen kysyntään

- **esim. jos;**
  - **hinta: 120€ - kysyntä 10kpl.**
  - **hinta: 80€ - kysyntä 20kpl.**
  - **hinta: 50€ - kysyntä 30kpl.**
  - **hinta: 30€ - kysyntä 40kpl.**
  - **hinta: 20€ - kysyntä 60kpl.**
  - **hinta: 18€ - kysyntä 70kpl.**

Toisin sanoen, jos tuotetta tarjotaan kaupaksi esim. 80€:n hinnalla niin sitä saadaan myytyä 20 kappaletta.

Kysyntäkäyrä graafisesti:

p = tuotteen hinta

q = kysynnän määrä

Talouden perusongelmat;

- **Mitä tuotetaan?**
- **Miten tuotetaan?**
- **Kenelle tuotetaan?**
- **Kuinka paljon tuotetaan?**

Kysynnän muuttuminen (kun kyseisen hyödykkeen oma hinta ei muutu, ostajien näkökulma)

1. Tulojen kasvu

– **Ylellisyshyödykkeet**

→ **kysyntä lisääntyy**   **esim. hummeri**

– **Inferioriset hyödykkeet**

→ **kysyntä pienenee**   **esim. perunat**

...ja päinvastoin!

Kysynnän muuttuminen (kun kyseisen hyödykkeen oma hinta ei muutu, ostajien näkökulma)

2. Muutokset muiden tuotteiden hinnoissa

a. Komplementtaariset hyödykkeet

- **Kysyntään vaikuttaa täydentävän hyödykkeen hinta** **esim. auto ja bensa**

b. Substituuttihyödykkeet

- **Kysyntään vaikuttaa korvaavan hyödykkeen hinta**

**esim. voi ja margariini
tai sisäfile ja jauheliha**

Kysynnän muuttuminen (kun kyseisen hyödykkeen oma hinta ei muutu, ostajien näkökulma)

3. Maut ja tottumukset

– **Mainonta, muoti....**

HUOM! Välttämättömyshyödykkeisiin ei juuri vaikutusta.

Tehtävä 2

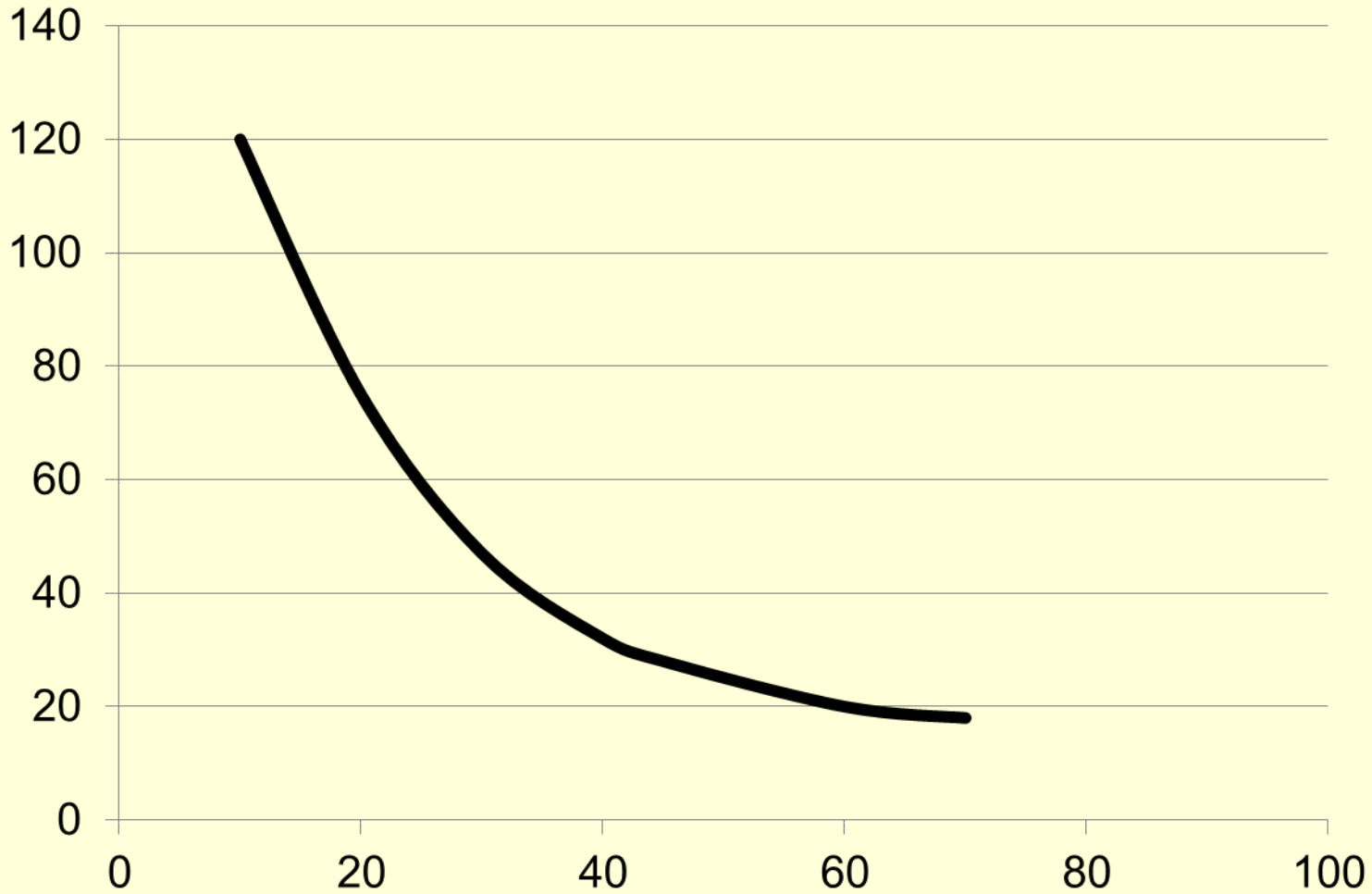
Minkälaiset seikat vaikuttavat

a) tuotteen kysyntään

- **Tyydyttääkö hyödyke fyysisiä vai yhteiskunnallisia tarpeita?**
- **Hyödykkeen luonne: onko hyödyke välttämättömyys- vai ylellisyshyödyke?**
- **hinta ja laatu**
- **kuluttajien tulotaso**
- **korvaavien tuotteiden saatavuus**
- **kuluttajien odotukset hyödykkeen tulevasta hinnasta**

Kysyntäkäyrä graafisesti:

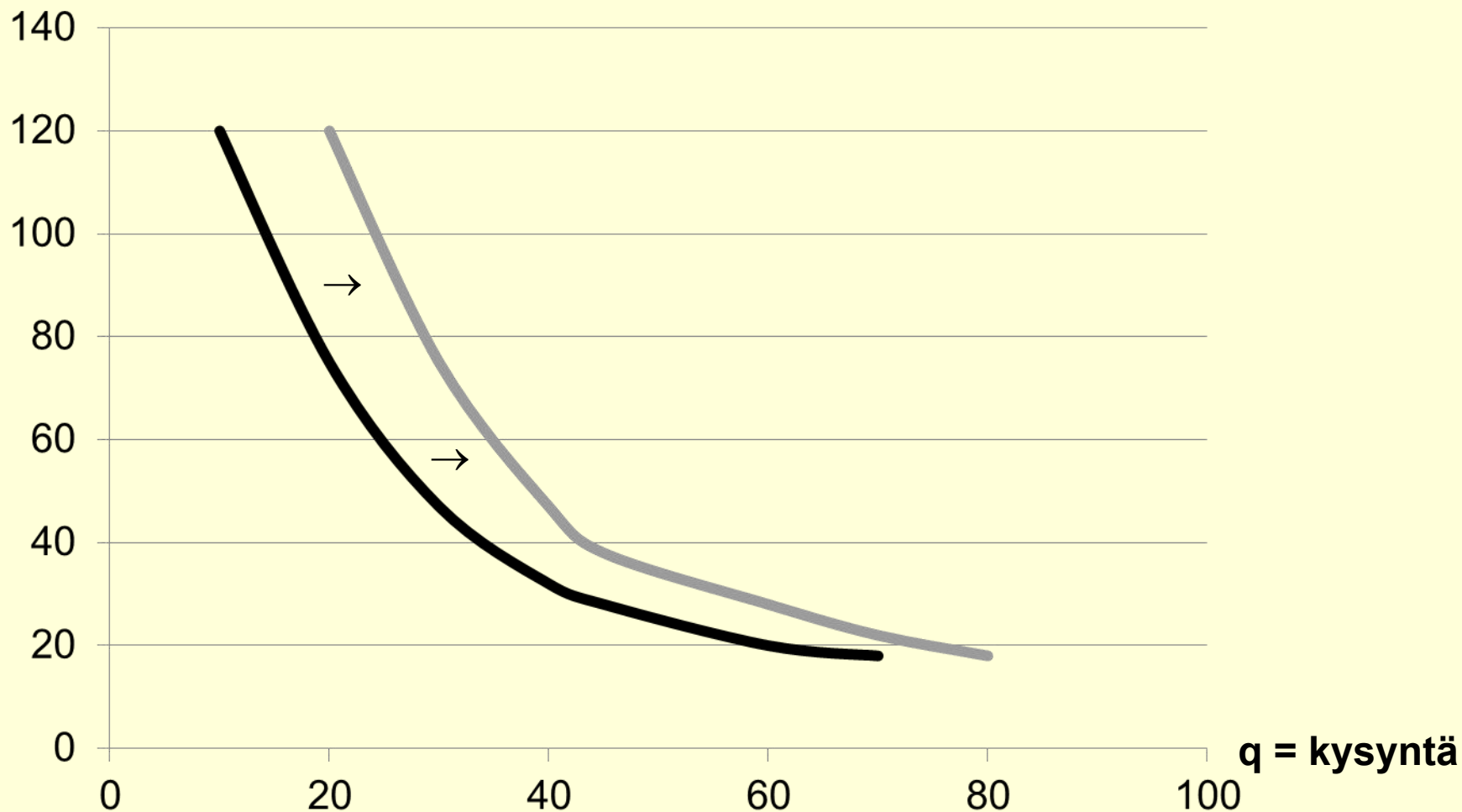
p = tuotteen hinta

q = kysynnän määrä

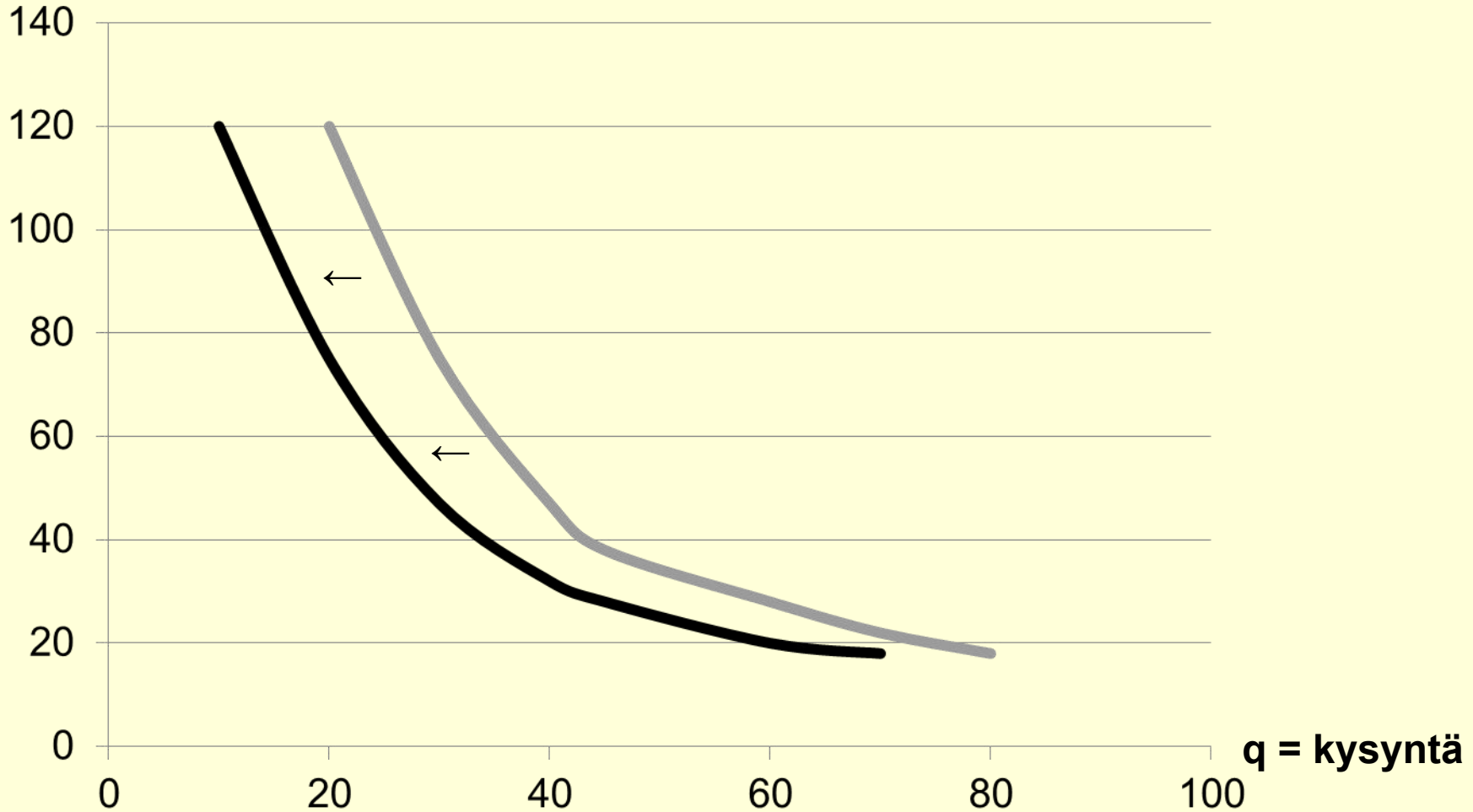
Esimerkiksi **tulotason noustessa kysyntä kasvaa** ja kysyntäkäyrä siirtyy oikealle (tässä mustasta harmaaksi). Kuluttajat ovat valmiita maksamaan tuotteesta enemmän.

p = hinta

Jos taas tulotaso laskee, kysyntä laskee myös ja kysyntäkäyrä siirtyy vasemmalle (harmaasta mustaksi).

$p = \text{hinta}$

Rajahyötyteoria

- kuluttaja käyttää varansa niin, että hänen kokonaishyötynsä maksimoituu
→ Aleneva rajahyöty = kokonaishyödyn muutos, kun kulutusta lisätään yhden yksikön verran.

Tarjonta (S)

- **Yritykset maksimoivat voittoaan:**
  - **voitot = kokonaistulot – kokonaiskustannukset**
    - **kokonaistulot = myyty määrä x yksikköhinta**
    - **kokonaiskustannukset = kikut + mukul**
- **Yrityksen ongelma: mikä on tuotantotaso, jolla voitto maksimoituu?**
  - **Rajatulo = yhdestä myydystä lisäyksiköstä saatu tulon lisäys**
  - **Rajakustannus = yhdestä tuotetusta lisäyksiköstä koitunut kustannuslisä**

Tarjontakäyrä

kertoo hinnan vaikutuksen tarjontaan

esim. jos

hinta 18€ - tarjonta 20kpl.

hinta 28€ - tarjonta 45kpl.

hinta 40€ - tarjonta 55kpl.

hinta 50€ - tarjonta 60kpl.

hinta 80€ - tarjonta 70kpl.

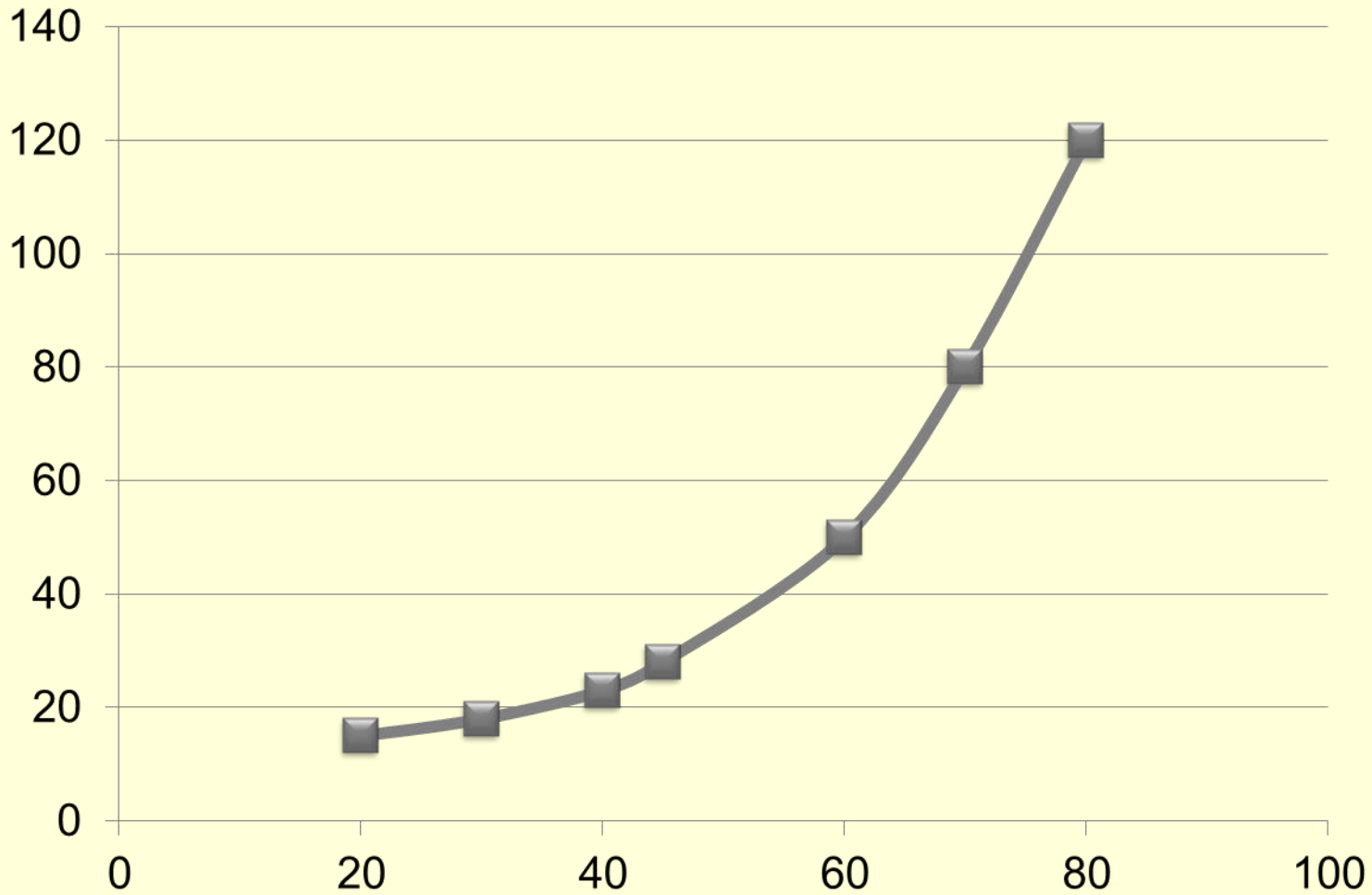
hinta 120€ - tarjonta 80kpl.

**Eli, mikäli hinta kohoaa, tarjoavat yritykset
tuotetta enemmän markkinoille**

Jos hinta laskee alle 18€:n ei tuotetta tarjota enää markkinoille.

Tarjontakäyrä graafisesti:

p = hinta

q = tarjonta

Tarjonnan muuttuminen

1) Tuotantokustannukset muuttuvat

- tekninen uudistus (tuotanto tehostuu)
- tuotannontekijöiden hinnat laskevat

2) Muiden hyödykkeiden hinnan muutos

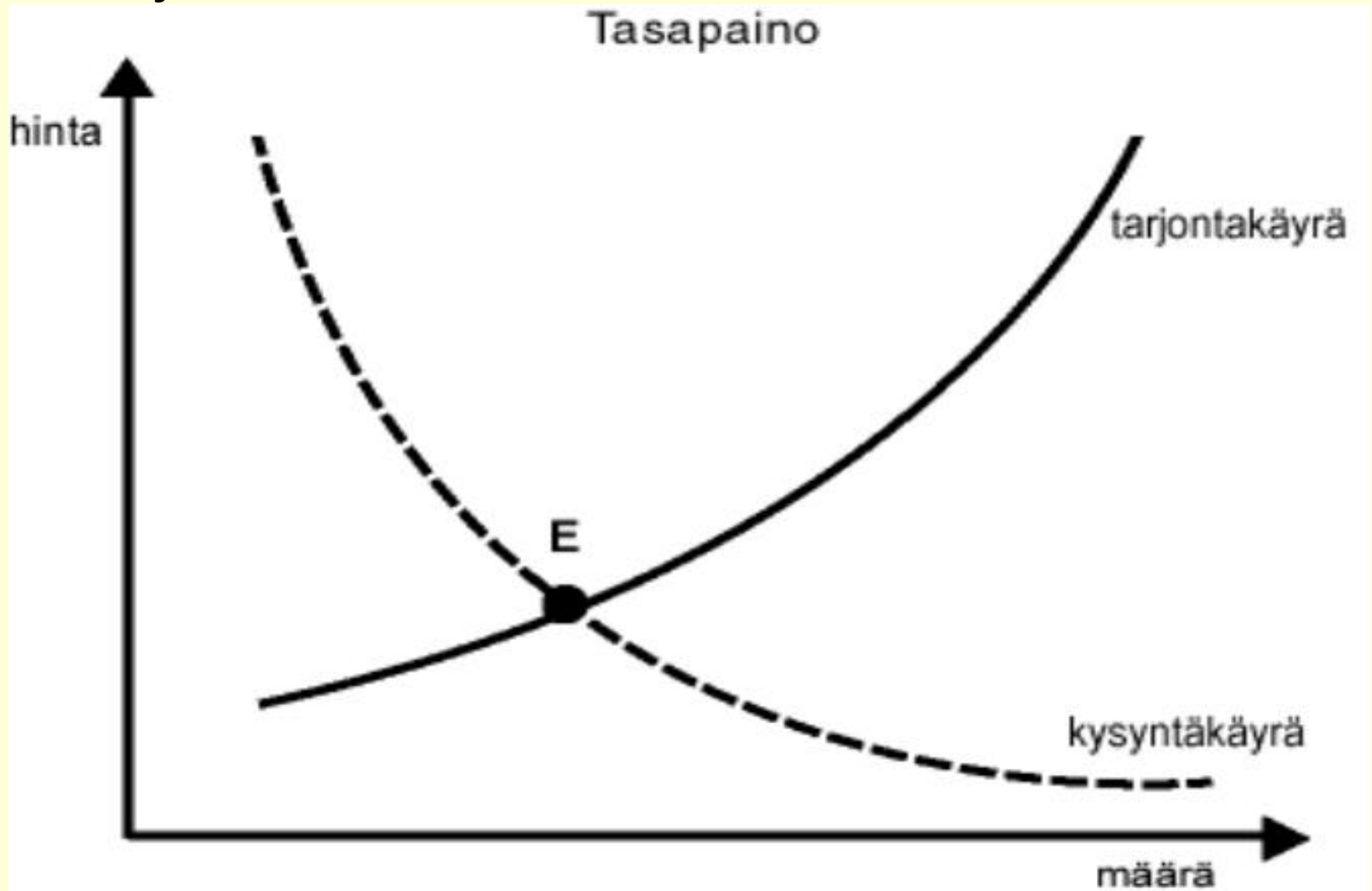
- hyödykkeen hinnan nousu siirtää tuotantoa kyseiselle toimialalle

Perustele väite: Markkinahinta on aina kompromissi.

- **Myyjät eivät voi pyytää hyödykkeestä liian suurta hintaa, koska muuten hyödykkeen kysyntä laskee.**
- **Ostajat eivät voi odottaa hyödykkeen hintojen suurta laskua, koska muuten hyödykkeen tarjonta vähenee.**

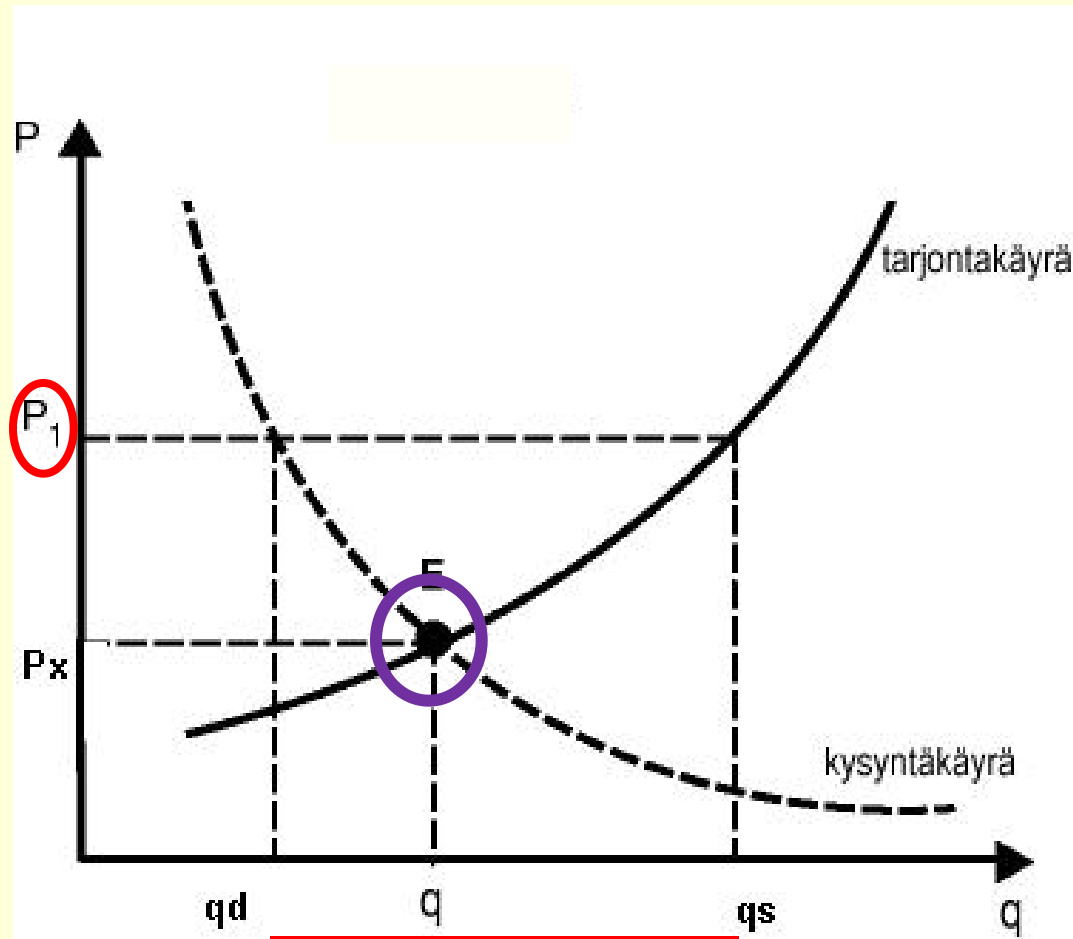
III. Kysynnän ja tarjonnan tasapaino

Pisteessä E markkinoiden tasapaino = kysytty ja tarjottu määrä ovat yhtä suuret

Kysynnän ja tarjonnan tasapaino = sopeutuminen tasapainoon tapahtuu hintamekanismin avulla

- 1) Vallitseva hinta on tasapainohintaa korkeampi, $p_1 > p_x$.
  - liikatarjonta
  - varastot täyttyvät
  - hinta pyrkii laskemaan
  - tarjonta vähenee ja kysyntä kasvaa
  - tasapaino saavutetaan pisteessä E

Kysynnän ja tarjonnan tasapaino

2) Vallitseva hinta $p_1 < p_x$

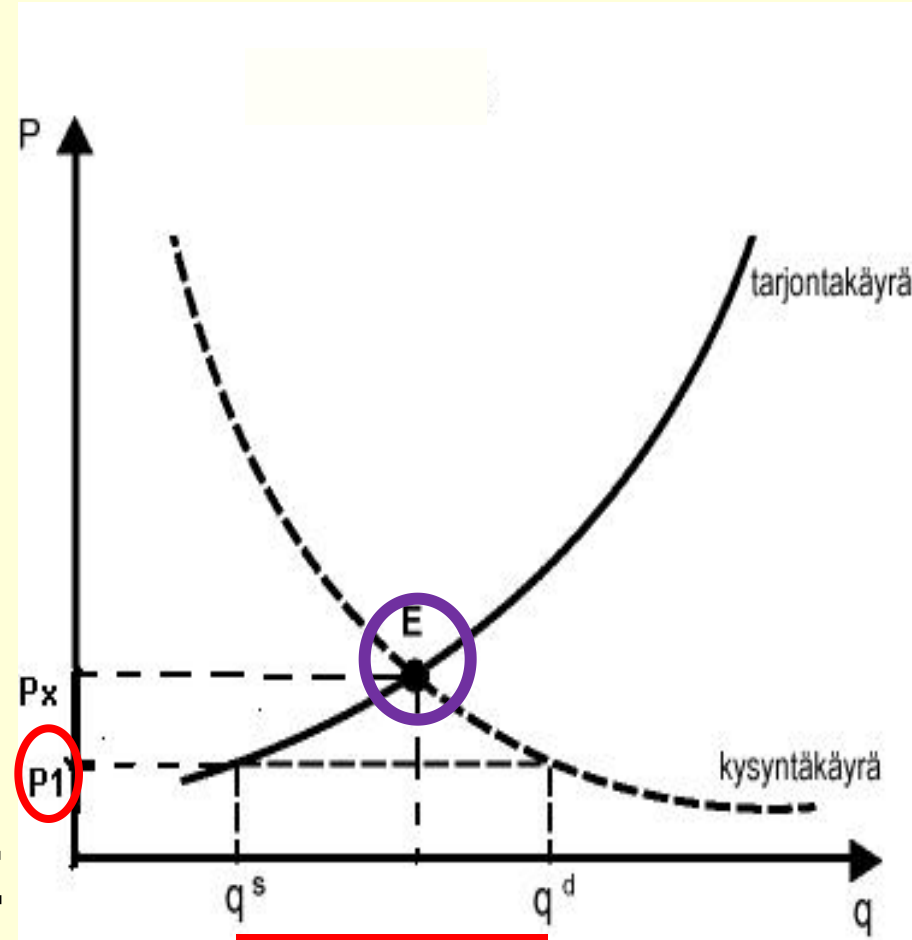
– **liikakysyntä**

→ **varastot hupenevat, hyödyke ei riitä**

→ **hinta pyrkii nousemaan**

→ **tarjonta lisääntyy ja kysyntä laskee**

→ **tasapaino pisteessä E**

Kysynnän ja tarjonnan tasapaino

- Tuotteen hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan kohdatessa markkinoilla
- (= tasapainopiste E)
- Markkina- eli tasapainohinta on kompromissi
- **Stabiili tasapaino:**
  - Jollei tasapaino vallitse, se pyrkii toteutumaan.
  - Kun tasapaino saavutetaan, ei ole mitään voimaa, joka sitä horjuttaisi!!!
  - **Adam Smith: Näkymätön käsi**